

CENTER FOR
ANALYTICAL
RESEARCH &
EVALUATION

Erasmus+

Jean Monnet Modules

**« ХАЛЫҚТЫҢ ӨМІР СҮРУ САПАСЫ МЕН ҰЛТТЫҚ
ҚАУІПСІЗДІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДЕГІ
МЕМЛЕКЕТТІК АУДИТ »**

**Халықаралық ғылыми-тәжірибелік
конференцияның
баяндамалар жинағы**

**Сборник докладов международной научно-
практической конференции**

**«ГОСУДАРСТВЕННЫЙ АУДИТ В ОБЕСПЕЧЕНИИ
ВЫСОКОГО КАЧЕСТВА ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ И
НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»**

**Collection of reports of the international scientific
and practical conference**

**«STATE AUDIT IN ENSURING THE HIGH QUALITY OF
LIFE OF THE POPULATION AND NATIONAL
SECURITY»**

АСТАНА 2025

УДК 657.6
ББК 65.052
С23

С Сборник докладов международной научно- практической конференции «Государственный аудит в обеспечении высокого качества жизни населения и национальной безопасности » = Collection of reports of the international scientific and practical conference «State audit in ensuring the high quality of life of the population and national security» = «Халықтың өмір сүру сапасы мен ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі мемлекеттік аудит» Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияның баяндамалар жинағы. – Астана: - 359 б.

ISBN 978-601-385-061-0

Жинаққа мемлекеттік аудит органдары қызметкерлерінің, ғылыми қызметкерлердің, ғалым-экономистердің, қаржы саласы және мемлекеттік аудит мамандарының, профессор-оқытушылар құрамының және білім алушылардың халық өмірінің жоғары сапасын және ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі мемлекеттік аудиттің өзекті мәселелері бойынша баяндамалары кірді

The collection includes reports of employees of state audit bodies, researchers, economists, specialists in the financial sector and state audit, faculty and students on topical issues of state audit in ensuring a high quality of life of the population and national security

В сборник вошли доклады работников органов государственного аудита, научных работников, ученых-экономистов, специалистов финансовой сферы и государственного аудита, профессорско-преподавательского состава и обучающихся по актуальным вопросам государственного аудита в обеспечении высокого качества жизни населения и национальной безопасности

ISBN 978-601-385-061-0

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2025

СОДЕРЖАНИЕ

Секция 1. Роль органов государственного аудита в обеспечении высокого качества жизни населения и экономической безопасности	
Базарбай А.Б. , Әбдіқадыр А.Е. Міндетті аудит объектілеріндегі аудиттің экономикаға әсері	6
Байбозин Ж.Е. Қазақстан Республикасының экологиялық аудит жүйесінің қазіргі жағдайын талдау	11
Бияшева Н.С. Совершенствование систем управления рисками в государственном аудите: проблемы и перспективы	16
Бияхмет А.А. Методологические подходы к аудиту эффективности бюджетного финансирования транспортной отрасли в казахстане	22
Жанабаева Т.М. Еңбек және жұмыспен қамту саласындағы мемлекеттік саясаттың тиімділігіне жүргізілген аудит нәтижелері	25
Маматаева Д. Аудит эффективности цифровизации налоговых систем в казахстане: проблемы и перспективы развития	31
Мәмшетов С.Ж. Агроөнеркәсіптік кешенге бөлінген бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділік аудиті	36
Рапилбекова А.Г. Аудит эффективности реализации государственной политики в области здравоохранения	42
Талғаров Д.Д., Саржакова Ж.Р. Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау	50
Тохтахметова М.А. Қазақстан азаматтарының қоғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы	57
Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в повышении эффективности государственного управления	
Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её эффективности	63
Ахмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы	66
Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәуекелдерді бағалау	69
Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of environmentally oriented state audit	74
Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері	80
Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: мемлекеттік аудиттің тиімділігіне әсері	86
Әлімбек Ә.Г. Оценка государственной инвестиционной политики Республики Казахстан на соответствие стратегическим документам планирования	90
Еспаев Е.М. Вопросы развития экологического аудита	98
Жумағалиев Е.Т. Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық саласындағы тиімділік аудиті және инфрақұрылымды жаңғыртуға бюджет қаражатын пайдалану	102
Капан Н.М. Цифровизация государственного аудита в агропромышленном комплексе: вызовы и перспективы	104
Құсан Н.А. Государственный аудит в повышении эффективности управления государственным долгом на местном уровне: казахстанский опыт	110

Наурыз Д.А. Мемлекеттік аудит пен қаржылық бақылауды жетілдіру: шетелдік және отандық тәжірибе	117
Нурмагамбетова А.С. Сыртқы мемлекеттік аудиттің ашықтығын арттырудағы тәуекелдерді басқару жүйесінің рөлі	122
Ондасын А.Е. Цифровизация государственного аудита: современные подходы и перспективы	130
Өмірзақ.М.Е., Олжабаева.А.М. "Қазатомөнеркәсіп" ұақ "ақ қызметіндегі қателер мен жосықсыз әрекеттер: аудиторлық тәуекелдерді және бақылау шараларын талдау	140
Сакенова Г.Б. Рассмотрение международного опыта аудита эффективности реализации политики социального обеспечения в сфере продуктивной занятости Казахстана	146
Сембиев А.Н. Международный опыт развития социального аудита	152
Серікова А. Р. Энергетика саласындағы тиімділік аудиті	154
Сапархан Д.Б Қазақстан республикасының басқару жүйесіндегі мемлекеттік аудиттің рөлі	160
Сейфуллин О.Т. Развитие национальной системы сертификации государственных аудиторов как фактор повышения качества государственного аудита	168
Секция 3. Актуальные проблемы экономики в обеспечении национальной безопасности	
Анапия Н. Ж. Передача субъектов квазигосударственного сектора в конкурентную среду как инструмент снижения доли участия государства в экономике	174
Бақытжанова С. Б. Ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі мемлекеттік қаржылық бақылаудың рөлі	178
Есенбек Ч.Н. Влияние уровня финансирования науки на конкуретоспособность национальной экономики	181
Жаксылык С. Е. Жилищно-накопительная система: зарубежный опыт и практика внедрения в Казахстане	188
Жасұланова А. Б. Қазақстандағы сыбайлас жемқорлыққа және мақсатсыз шығындарға қарсы күрестегі мемлекеттік аудиттің рөлі	195
Жетпісова А.Е. Бухгалтерлік есепте әділ құнды қолдану: мәселелер мен мүмкіндіктер	202
Касенова А.К. Удаленный аудит: технологические вызовы и решения	208
Комекбаев Е. Е. Ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі экономиканың өзекті мәселелері	212
Мишкель И. А. Влияние киберугроз на экономическую стабильность и национальную безопасность	219
Танатова А. Қазақстан экономикасындағы ішкі аудитті қамтамасыз етудің өзекті мәселелері	225
Темирбек А. Т. Оценка влияния бухгалтерских ошибок на достоверность финансовой отчетности	233
Бекболсынова А.С. Стратегия налогового администрирования Республики Казахстан в условиях турбулентности экономики	239
Секция 4. Современные тенденции развития государственного аудита, учета и финансового менеджмента в странах Европейского союза	
Бекбосынова Л.Ж. Жабдықтаушылармен есеп айырысу есебі және ішкі бақылаудың негізгі теориясы	245
Ерниязова А.Р., Қаратаева Н.О., Боган А.А Цифравизация государственного аудит в странах ЕС: Как технологии помогают проверять финансы	252

Губарь С.А. Организация аудиторской деятельности в Республике Беларусь	259
Жахметова А.К., Шахарова А.Е. Мемлекеттік сатып алуды камералдық бақылаудың шетелдік тәжірибесі	264
Zhartybek D.B. From E-Salyq business to SAF-T: A Towards international Tax accounting standards	271
Каримова А.Х. Современное состояние учета расчетов с бюджетом в Казахстане	280
Оразбай М.А. Система внутреннего аудита в управлении рисками мошенничества в государственных органах	284
Оралбай А.М. Нормативно-правовое регулирование бухгалтерского учета и аудита амортизационной политики	289
Өмірзақ М.Е. Трансформация аудита под влияние искусственного интеллекта	297
Серикова М.А., Сембиева Л.М., Бектемир Х. Европейский опыт в формировании экологоориентированной модели государственного аудита	305
Башу З.Р., Буртебаева А.А., Оралова А Улучшение механизмов государственного аудита для оценки качества и управления природными ресурсами: опыт европейского союза	309
Сутбай А.К. Проблемы и перспективы реализации учетной и контрольной функций в современных экономических системах	314
Усеев С.Ж Современные подходы к аудиту и консалтингу в строительстве: анализ практик стран ЕС	320
Тасболатов А.Е. Стратегический аудит эффективности бюджетных средств в автодорожной отрасли Республики Казахстан	324
Машаева А.Ж., Жупышева А.О Стратегический аудит обеспечения водной безопасности в Республике Казахстан	337
Мухамедьярова Л.Р. Государственный аудит как инструмент контроля и повышения эффективности управления внебюджетными фондами	346
Сембиева Л.М., Саденова Г.С. Ключевые аспекты аудита в сфере спорта	355
Улыбышев Д.Н. Жайлауов Е.Б. Бектлеева Д.Е. Совершенствование методологии оценки эффективности использования национальных ресурсов	349
С.В.Биякин Учет лизинга в соответствии с IFRS 16 в казахстанской компании: опыт и практические аспекты	358
Алтынбек Т., Темірлан Т. Қонақ үй табыстылығын басқарудағы түнгі аудиттің рөлі	364
Жұман Ғ.С. Современные подходы к учету доходов в малом и среднем бизнесе	367
Шахарова А.Е. Концепция оценки влияния эффективного использования национальных ресурсов на качество жизни населения и национальную безопасность казахстана	372
Ирисбекова М.Н. Актуальные вопросы экономической безопасности региона	375

ЦИФРЛЫҚ ЭКОНОМИКАҒА КӨШУ КЕЗІНДЕГІ МЕМЛЕКЕТТІК АУДИТТІҢ ӘЛЕУЕТТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Аманжан С.А.

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті., Астана қ.,

Қазақстан Республикасы

E-mail: simb02@mail.ru

Тажикенова С.К.

э.ғ.к. доцент, Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ КЕАҚ,

Астана қ., Қазақстан

E-mail: tazhikenova_sk@enu.kz

Андатпа. Берілген мақалада елімізде қалыптасқан мемлекеттік аудит және қаржылық бақылау жүйесіне цифрландырудың әсері мен жаңа талаптары талқыланады. Цифрлық экономика жағдайында сыбайлас жемқорлықты болдырмау мен бизнес-процестердің ашықтығын қамтамасыз ету үшін аудиттің рөлі ерекше маңызға ие. Ақпараттық технологияларды қолдану, деректердің қауіпсіздігі және аудиттің тиімділігін арттыру мәселелері қарастырылады. Мұнда мемлекеттік органдардың цифрлық трансформациясына қажеттілікті, білікті мамандар тапшылығын және заманауи ақпараттық жүйелермен интеграциялаудағы қиындықтарды көрсетеді. Сондай-ақ, мемлекеттік аудитті жетілдіру үшін жасанды интеллект технологияларын енгізу мүмкіндіктері мен мәселелері қарастырылып, ұсыныстар беріледі.

Кілт сөздер: цифрландыру, жасанды интеллект, мемлекеттік аудит, мемлекеттік аудит органдары, мемлекеттік басқару, жүйе, цифрлық жоба.

Қазіргі таңда жаһандық деңгейде жүріп жатқан технологиялық өзгерістер әлемдік қажеттіліктер мен нарық құрылымын толықтай жаңаша қарастыруда. Адамзат өткен ғасырмен салыстырғанда технологиялық дамудың жаңа кезеңіне қадам басты.

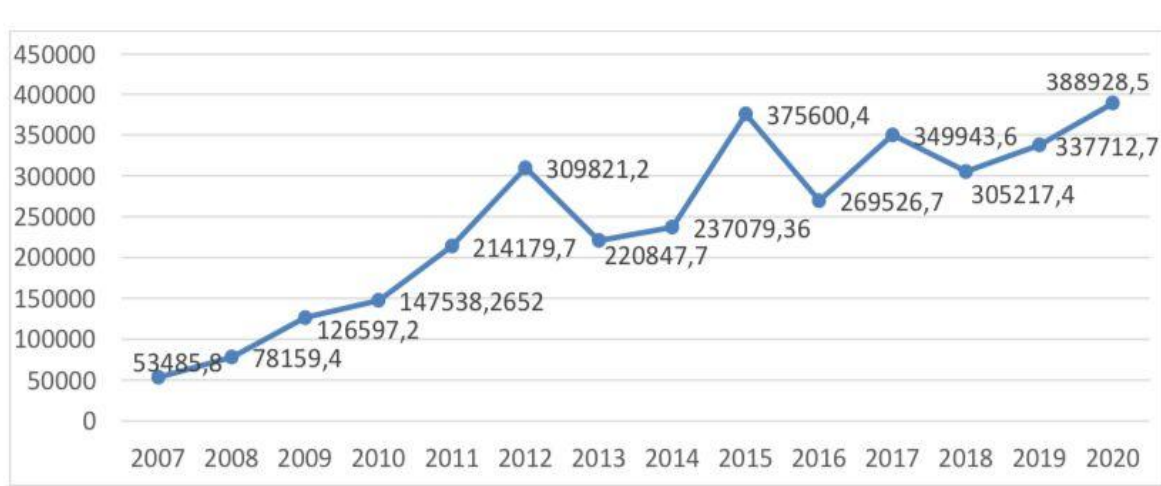
Цифрлық технологиялар мен ғылымдағы жетістіктер мемлекеттік аудиторлардың жұмыс ортасына ғана емес, сонымен қатар олардың қызмет процестеріне де өзгерістер әкеледі.

Қазіргі уақытта өз салаларындағы көптеген жетекші мамандар жасанды интеллектті енгізуге байланысты болашақта жоғалып кетуі мүмкін кәсіптердің тізімін белсенді түрде талқылауда. Талқыланған мамандықтардың арасында аудитор да бар. Аудитор бірдей күнделікті тапсырмаларды емес, жеке тұлғааралық қарым - қатынастың едәуір бөлігін қажет ететін іс-шаралар кешенін орындауға арналған.

Біздің саламызды цифрландырудың ең басты мақсаты көліктің монотонды қызметін аяқтау болса, аудиторға – адамзат үшін тағайындалған стратегиялық рөлі болып табылады. Бұл тереңдетілген IT - дағдыларды игере отырып, қызметкерлердің өздерін қайта даярлауды талап етеді [27, б.51].

Қазақстан Республикасы халқының 6-74 жас аралығындағы, атап айтқанда дербес компьютерді, смартфонды, планшетті, ноутбукты, стандартты бағдарламаларды, сервистер мен қызметтерді және интернет желісі арқылы пайдаланатындардың цифрлық сауаттылық деңгейі 2017-2022 жылдардағы қорытындысы бойынша 7% - ға өсіп, 2020 жылдың қорытындысы бойынша 84,1%-ды құрады.

Ақпараттық-коммуникациялық технологияларға жұмсалатын шығындар көлемі (Мемлекеттік басқару жүйесінің шығындарын ескере отырып) соңғы 15 жылда 2020 жылы 388928,5 млн.теңге (53485,8 млн. теңге) деңгейіне дейін 7,3 есеге (немесе 86 3% - ға) ұлғайып, негізінен тұрақты өсу үрдісіне ие (14-сурет).

14-сурет. 2007-2020 жылдарға арналған ақпарат пен технологияға жұмсалған барлық шығындар, млн. теңге

Ескертпе: [27, 28] мәліметтері негізінде автормен құрастырылған

Ақпараттық-коммуникациялық технологияларға арналған шығындардың жалпы құрылымында 2020 жылдың қорытындысы бойынша шығындардың үлесі 42,5% - ы ұйым ішіндегі бағдарламалық қамтамасыз етуді дербес әзірлеуге арналған шығындармен және қызметкерлерді оқытуға арналған шығындармен салыстырғанда ақпараттық технологиялармен байланысты (байланыс және оқыту қызметтерінен басқа) бөгде ұйымдар мен мамандардың қызметтеріне ақы төлеуге жұмсалатын шығындарға тиесілі, АКТ-ны дамытуға және пайдалануға байланысты, сәйкесінше 4,4% және 0,3% құрайды.

Бұл жағдай Қазақстанның цифрлық экономикасының ақпараттық инфрақұрылымына білікті қызмет көрсетуге және оны өзекті күйде ұстауға қабілетті отандық мамандарды даярлау тұрғысынан шығындар құрылымын қайта қарау қажеттігін атап көрсетеді.

Жоғарыда айтылғандарға байланысты цифрландыру аудиторлық ұйымның қызметкерлеріне логикалық мәселелерді шешуге назар аударуға көмектесіп, аудит процесін жеделдетеді деген қорытынды жасауға болады.

ЖАО-ның «электрондық аудитке» көшу жағдайында аудит процесін заманауи компьютерлік техникамен жарақтандырудың, аудит процесіне

заманауи ақпараттық-коммуникациялық технологияларды енгізудің, ҚР ЖАП жеке инвестициялық шотының бюджеттік және қаржылық есептіліктің негізгі жеткізушілерімен интеграцияларын кеңейтудің шұғыл қажеттілігі туындайды [30].

Сыбайлас жемқорлыққа неғұрлым бейім бизнес-процестердің ашықтығын қамтамасыз ету қажеттілігі және оларды оңтайландыру - қоғам өмірінің барлық салаларына, соның ішінде мемлекеттік аудит саласында әсер ететін ең өзекті мәселе болып табылады. Мәселен, тендерлік (аукциондық) жүйе шеңберінде экономика субъектісі мен мемлекеттік қызметшінің тікелей байланысы көп жағдайда соңғысын заңсыз байытуға әкеп соғады; қағаз құжат айналымының сақталуы адами фактордың күшеюіне және т. б. әкеп соғады.) көптеген шет елдердің тәжірибесі мұндай мәселелерді бизнес-процестерді цифрландыру, шенеунік пен азамат арасындағы байланыстарды шектеу арқылы жоюға болатындығын көрсетеді, бұл жариялылық, жауапкершілік және парасаттылық принциптерін іс жүзінде жүзеге асыруға мүмкіндік береді

Интеграциялық процестер өсуде, ал цифрландыру дербес деректерді жинауды көздейді. Осыған байланысты мемлекеттік органдар мен қаржы-несие ұйымдарының дерекқорларында сақталатын адамның жеке деректері хакерлер мен алаяқтықтың кибер-шабуылдарының нысанасына айналуы мүмкін. Бұл жерде деректер базасы мен цифрлық қоймалардың сенімділігі мен қол сұғылмаушылығы, оларды ақылға қонымды және қауіпсіз пайдалануы үшін заңнамалық тұрғыдан бекітілген жауапты уәкілетті органның жұмысы маңызды.

Бұл бизнес-процестерді автоматтандыруға байланысты жұмыс күшінің едәуір массасын босату мәселесі. Қазақстан үшін бұл мәселе әлеуметтік маңызы бар мәселелердің бірі болып табылады, өйткені ел халқы карантиндік шаралар мен жұмыспен қамтуды шектеуді бастан өткеріп, өз біліктілігінің қосымша сұранысына тап болады. Бұл халықтың өмір сүру сапасының одан әрі төмендеуін күшейтетін және қоғамдағы әлеуметтік шиеленісті арттыратын күрделі, әлеуметтік маңызды және даулы мәселе. Ақпараттық технологиялар тез әзірленіп, енгізіліп жатқандығы маңызды нюанс болып табылады, бұл бюджет қаражатын іздеу процесіне және халықты жаңа сұранысқа ие мамандықтарға қайта даярлауға сәйкес келмейді.

Қазіргі тенденцияларды, сезімтал нүктелерін, сондай-ақ әлемдік озық тәжірибені ескере отырып, біз негізгі қорытындыларды тұжырымдаймыз:

Тиісті цифрлық инфрақұрылымды құру және жаңғырту – ТОБЖ төсеу, дінгекті антенналарды орнату, басым салалар мен салаларда (денсаулық сақтау, атап айтқанда фармацевтика, білім беру, құқықтық тәртіп, коммерция және т. б.) өнеркәсіптік интернет пен цифрлық инфрақұрылымды құру, 5G мұнараларын орнату, аса жоғары кернеулі зияткерлік энергия желілерін баптау және т. б. бойынша жұмысты аяқтаған жөн. Елді мекеннің мәртебесіне қарамастан, Қазақстанның барлық халқы сонымен қатар, біз цифрлық ресурстарға еркін қол жеткізуді қамтамасыз етуге, субъектілер арасындағы, өңіраралық және салааралық бөліністердегі теңсіздікті қысқартуға мүмкіндік беретін жоғары сапалы байланыс туралы айтып отырмыз.

Жалпы министрліктің қызметінде біршама жүйелер пайдалануға берілген. Мемлекеттік аудиттің деректері әртүрлі жерлерде сақталып, ішіндегі құрылымдардың да әртүрлі болуының ақпараттық жүйелері жоғары тұрған органның жүйелерімен интеграциялаудың белгілі бір қиындықтарын туғызады.

Іске асырудың өте қолайлылығына және олардың алмасу үшін бірдей форматтарының болуына байланысты, ақпараттарды бір-бірімен әрекеттесудің ең қолайлы түрі файлдармен алмасу болып табылады деп санаймыз.

Қазіргі таңда біздің органдарымыздың алдына қойған функционалдық міндеттерді шешу бағытына сәйкес еліміздің ақпараттық ресурстары және технологияларды тиімді қолдану барысында мәселелер туындап отыр.

Сонымен қатар, бұл мәселенің күрделене түсуіне тағы бір себеп, мемлекеттік басқару органдарының бір-бірімен жүргізетін ақпараттық іс-қимылдарының болмауы. Бұл заң, техника, қаржы-экономика және субъективті сипаттағы себептермен қиындатылған.

Кейінгі бақылауды пайдалану біздің жүйеміздің ақпараттық кеңістігінің дамуына әсер ететін кемшілік болып табылады. Еліміздің ақпараттық ресурстарын қолдануды болжап көретін болжамды шешулерге негізделетін осындай тәсілдер кейбір жағдайларда басқару органдарын жөңдейтін іс-қимылдарын алуға мүмкіндік береді деп санаймыз.

Оларды белгілі бір қағидаларға нездеі аламыз:

- 1) Осы саланың органдары қызметінің жүйелі әрі өзара байланысты болуы;
- 2) Жасалынған тапсырмаларды зерделей отырып, құрылымды тәсілде емес, қазіргі заманғы ақпараттық технологияларды пайдаланудың үдерісті тәсілін қолдану;
- 3) Мемлекет пен ведомство басқарушылық процестерінің мемлекеттік аудитінің қатысуының қажеттілігін арттыру;
- 4) Болашақта біздің саланы болжауға бағдарлануын қамтамасыз ету;
- 5) Жекелеген бөліктерді ғана емес, оның барша басқарушылық процесінің тиімділігін талдау және бақылау;
- 6) Бақылаудың нәтижелеріне байланысты жасалынатын қорытындылар мен ұсынымдардың шынайылығын қамтамасыз ету [31].

Біздің органдардың қызметінде құрылымдық бөлімдерін толығымен ақпараттық-функционалдық нәтижелерін зерттеп, талдау арқылы біздің саламызда озық түрде ақпаратпен қамтамасыз ете алатын жүйені құрып, осы процесті дамыту бойынша бірнеше шешілуі тиісті тапсырмалар кешені бар.

1. Бюджеттің деңгейлеріне байланысты ақпарат пен технологияның қолдануының тиімділік қызметін арттыру болып табылады.

2. Осы бағдарлама бойынша оған бірнеше қосымшаның кешенін дайындау:

- Бюджетіміздің кірісі мен шығысының бөліктеріне талдау жүргізу;
- Еліміздің қарыздарының жетіспеушілігінің көздерін талдап, оған мониторингті жүргізу;
- Отанымыздың ұлттық бағдарламаларының бюджеттерінің қалыптастыру көздері мен оның атқарылуына байланысты мониторингті жүргізіп, оған талдау жасау;

- Еліміздің бюджеттерін қалыптастырып, оның қалай орындалып жатқанының тиімділігін бағалау барысындағы іс-шараларға қолдау көрсету;
- әр түрлі деңгейдегі бюджеттің жобаларын сараптау барысына қолдау көрсету;
- мемлекеттік мүлікті пайдалану бойынша аудитті жүргізу;
- бюджеттің деңгейлерінің бір-бірімен байланысын мониторингілеп, оны талдауды жүзеге асыру;
- шешімдер шығару үшін біздің органдардың бастықтарына жылдам ақпарат пен талдамалы деректермен қамтамасыз етеді;
- төлемдерді жүзеге асыру барысында пайда болатын қаржылық бұзушылықтарды жедел әрі нақты анықтау қажет;
- қаржылық бұзушылықтардың себептеріне талдау жүргізу;
- қаржылық бұзушылықтарды тергеп, олардың алдын алуға бағытталған қызметтеріне қолдау көрсету.

Сонымен, қорытындылай келе жасанды интеллект технологияларын енгізудегі келесі мәселелер бар екенін анықтадық:

1) мемлекеттік аудит органдарының қызметінде жасанды интеллект технологияларын игерген жоғары білікті кадрлардың жоқтығы;

2) заманауи жоғарғы платформалармен жабдықталған материалдық техникалық базаның төмен деңгейі;

3) мемлекеттік органдардың бухгалтерлік есепті жүргізуге шоғырландыруға мүмкіндік бермейтін түрлі бухгалтерлік жүйелерді қолдануы.

Сонымен, жоғарыда аталған мәселелерді шешу мақсатында зерттелген жұмысымның өзектілігі негізінде мемлекеттік аудитке жасанды интеллект технологияларын енгізу қажеттілігі өте жоғары деп санаймыз. Осы бақылауды еліміздің басқару жүйесіне жағымды әсер беретін органдар, аудиттің объектілерінің арасында орнатылатын әріптестік қатынастарды толыққанды бақылау арқылы оны бағалауға, сондай-ақ, қазіргі заман талабына сай келетін инновациялық-технологияны қолданып, жоғарғы деңгейдегі талаптарға сай келетіндей етіп өзгертуге болады деп айта аламыз. Осыған орай, мемлекеттік аудит теріс көрсеткіштері мен бұзушылықты таба отыра, соларды болашақта қайталанбайтындай, болдырмайтындай етіп олардың алдын-алу бағыты бойынша жұмыстарды атқарып, жасанды интеллект технологиялары арқылы болжап, оны жүргізеді деп санаймыз.

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Искусственный интеллект: сущность и теории https://studbooks.net/2361204/tehnika/iskusstvennyy_intellekt_ponyatie_suschnost_i_eorii
2. Искусственный интеллект: история <https://neuronus.com/stat/1258-что-takoe-iskusstvennyj-intellekt.html>
3. «Стратегия "Казахстан-2050": новый политический курс состоявшегося государства» Послание Президента Республики Казахстан - Лидера Нации Н.А.

Назарбаева народу Қазақстан, г. Астана, 14 декабря 2012 года
<https://adilet.zan.kz/rus/docs/K1200002050>

4. Искусственный интеллект и кризис теорий сознания
<https://habr.com/ru/post/500732/>

5. «Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасын / Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің ақпараттық құқықтық жүйесін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 12 желтоқсандағы 827 қаулысы. Электрондық ресурс. – URL: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/P1700000827>

6. Стратегия развития счетного комитета по контролю за исполнением Республиканского бюджета на 2021 – 2025 годы [электронный ресурс]. – URL: <https://www.gov.kz/memleket/entities/esep/documents/details/230772?lang=ru>

7. Цифрлық Қазақстан мемлекеттік бағдарламасы. Digital Kazakhstan ресми сайты. [Электрондық ресурс]. – URL: <http://www.digital.kz>

8. Данные аналитиков международной консалтинговой компании **Frost & Sullivan**. <https://www.frost.com/news/press-releases/к-2022-году-объем-мирового-рынка-технолог/>

9. «Мемлекеттік аудит және қаржылық бақылау туралы» Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 12 қарашадағы № 392-V заңы [электронный ресурс]. – URL: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1500000392>

10. Искусственный интеллект: подготовка к будущему аудита <https://intosaijournal.org/artificial-intelligence-preparing-for-the-future-of-audit/>

11. Международный журнал Государственного аудита «Аудит алгоритмов машинного обучения» 2021-42.С.40
https://www.intosai.org/fileadmin/downloads/about_us/IJGA_Issues/2021/

12. "Ақпараттық Қазақстан - 2020 "2013-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 08.01.2013 жылғы №464 Жарлығы / Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің ақпараттық құқықтық жүйесі. Электрондық ресурс. – URL: <https://adilet.zan.kz/kz>

МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРДАҒЫ БИЗНЕС-ПРОЦЕСТЕРДІҢ РЕИНЖИНИРИНГІ: МЕМЛЕКЕТТІК АУДИТТІҢ ТИІМДІЛІГІНЕ ӘСЕРІ

Анетова А.Н.

1 курс магистранты, «Мемлекеттік аудит» БББ

Л. Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті., Астана қ.,
Қазақстан Республикасы

E-mail: anetovaaizere2003@gmail.com

***Ғылыми жетекші: к.э.н., қауымдастырылған профессор
Алибекова Б.А.***